

Presse og Information

Den Europæiske Unions Domstol
PRESSEMEDDELELSE NR. 136/2020
Luxembourg den 10. november 2020

Dom i sag C-644/18
Kommissionen mod Italien

Italien har overtrådt EU-lovgivningen om luftkvalitet

Grænseværdierne for koncentrationerne af PM₁₀-partikler blev overskredet systematisk og vedvarende mellem 2008 og 2017

Kommissionen indledte i 2014 en traktatbrudsprocedure mod Italien på grund af den systematiske og vedvarende overskridelse i en række italienske zoner af de grænseværdier for PM₁₀-partikler, som er fastsat ved luftkvalitetsdirektivet ¹.

Kommissionen fandt nemlig for det første, at Italien siden 2008 systematisk og vedvarende havde overskredet de døgn- og årsgrænseværdier, som fandt anvendelse på koncentrationerne af PM₁₀-partikler i henhold til luftkvalitetsdirektivets artikel 13, stk. 1, sammenholdt med bilag XI hertil, i de omhandlede zoner. Kommissionen foreholdt for det andet Italien, at den havde tilsidesat sin forpligtelse i henhold til samme direktivs artikel 23, stk. 1, sammenholdt med bilag XV hertil, til at vedtage egnede foranstaltninger med henblik på at sikre, at grænseværdierne for PM₁₀-partikler blev overholdt i samtlige de omhandlede zoner.

Da Kommissionen fandt, at de forklaringer herom, som Italien afgav under den administrative procedure, ikke var tilstrækkelige, anlagde den den 13. oktober 2018 et traktatbrudssøgsmål ved Domstolen.

Ved dom af 10. november 2020 gav Domstolen (sat i Store Afdeling efter anmodning fra Italien) Kommissionen medhold i søgsmålet.

Hvad for det første angår klagepunktet vedrørende en systematisk og vedvarende tilsidesættelse af bestemmelserne i luftkvalitetsdirektivets artikel 13, stk. 1, sammenholdt med bilag XI hertil, fandt Domstolen dette begrundet i lyset af de oplysninger, som Kommissionen havde fremlagt for de perioder og zoner, der var genstand for sagen. Domstolen bemærkede i denne henseende indledningsvis, at den omstændighed, at grænseværdierne for PM₁₀-partikler var blevet overskredet, i sig selv var tilstrækkelig til, at det kunne konstateres, at der var tale om en tilsidesættelse af de ovennævnte bestemmelser i luftkvalitetsdirektivet. I den foreliggende sag **konstaterede Domstolen imidlertid, at døgn- og årsgrænseværdierne for PM₁₀-partikler var blevet overskredet meget ofte i de omhandlede zoner fra 2008 til 2017.** Ifølge Domstolen var den omstændighed, at de pågældende grænseværdier ikke var blevet overskredet i visse år i den omhandlede periode, ikke til hinder for, at det i en sådan situation blev fastslået, at der forelå en systematisk og vedvarende tilsidesættelse af de omhandlede bestemmelser. Ifølge selve definitionen af »grænseværdi« i luftkvalitetsdirektivet skal denne nemlig med henblik på at undgå, forhindre eller nedsætte de skadelige virkninger på menneskers sundhed og/eller miljøet som helhed nås inden for en given frist og må ikke overskrides, når den er nået. Domstolen fremhævede desuden, at når dette – som i den foreliggende sag – var fastslået, er det uden betydning, om traktatbruddet beror på hensigten hos den medlemsstat, som traktatbruddet kan tilregnes, på dennes forsømmelighed eller på tekniske eller strukturelle vanskeligheder, som medlemsstaten er stødt på ved gennemførelsen, medmindre det bevises, at der foreligger særlige omstændigheder, hvis følger ikke kunne være undgået selv ved udvisning af den størst mulige

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/50/EF af 21.5.2008 om luftkvaliteten og renere luft i Europa (EUT 2008, L 152, s. 1).

påpasselighed. Da Italien i det foreliggende tilfælde ikke havde fremlagt bevis for dette, kunne den således ikke med støtte i luftforureningskildernes forskelligartethed eller de karakteristiske topografiske og klimatiske forhold i visse af de omhandlede zoner gøre gældende, at nogle af disse forureningskilder ikke kunne tilregnes den, som f.eks. de kilder, der var påvirket af europæiske sektorpolitikker. Endelig tillagde Domstolen det ingen betydning, at de zoner, som Kommissionens klagepunkter vedrørte, udgjorde en begrænset del af det samlede nationale territorium, således som Italien havde påberåbt sig. Domstolen præciserede i denne henseende, at overskridelse af grænseværdierne for PM₁₀-partikler, også selv om det kun var i en enkelt zone, i sig selv var tilstrækkelig til, at det kunne konstateres, at der forelå en tilsidesættelse af de ovennævnte bestemmelser i luftkvalitetsdirektivet.

Hvad for det andet angår klagepunktet vedrørende manglende vedtagelse af egnede foranstaltninger til at sikre overholdelse af grænseværdierne for PM₁₀-partikler i overensstemmelse med kravene i luftkvalitetsdirektivets artikel 23, stk. 1, alene og sammenholdt med del A i bilag XV hertil, fandt Domstolen ligeledes dette begrundet. Domstolen bemærkede i denne henseende, at hvis disse grænseværdier overskrides efter fristen for overholdelse heraf, skal den berørte medlemsstat i henhold til disse bestemmelser opstille en luftkvalitetsplan, der opfylder dette direktivs krav, herunder bl.a. kravet om, at der vedtages egnede foranstaltninger, så perioden med overskridelse af disse grænseværdier bliver kortest mulig. Domstolen fremhævede i denne sammenhæng, at selv om en sådan overskridelse ikke i sig selv er tilstrækkelig til at fastslå, at medlemsstaterne har tilsidesat deres forpligtelser i henhold til disse bestemmelser i luftkvalitetsdirektivet, og selv om medlemsstaterne råder over en vis skønsmargen i forbindelse med fastlæggelsen af de foranstaltninger, der skal vedtages, forholder det sig ikke desto mindre således, at foranstaltningerne under alle omstændigheder skal sikre, at den periode, hvor grænseværdierne overskrides, bliver kortest mulig.

I det foreliggende tilfælde **konstaterede Domstolen** imidlertid, **at det var åbenbart, at Italien ikke rettidigt havde vedtaget de således krævede foranstaltninger**. Til støtte for denne konstatering henviste Domstolen til oplysningerne i sagsakterne, hvoraf det navnlig fremgik, at overskridelsen af døgn- og årsgrænseværdierne for PM₁₀-partikler havde været systematisk og vedvarende i mindst otte år i de omhandlede zoner, at langt de fleste af foranstaltningerne i de luftkvalitetsplaner, som var fremlagt for Domstolen, og herunder bl.a. de foranstaltninger, der specifikt tilsigtede strukturelle ændringer med hensyn til de vigtigste årsager til forurening, på trods af den igangværende proces i Italien med henblik på at nå grænseværdierne, først var blevet fastsat for meget nylig, og at det i flere af disse planer var angivet, at opfyldelsen af målene for luftkvaliteten kunne strække sig over flere år og endda to årtier efter ikrafttrædelsen af disse grænseværdier. Ifølge Domstolen viste en sådan situation i sig selv, at Italien i det foreliggende tilfælde ikke havde gennemført egnede og effektive foranstaltninger med henblik på at sikre, at perioden med overskridelse af grænseværdierne for PM₁₀-partikler blev kortest mulig. Desuden bemærkede Domstolen over for Italiens argument om, at lange frister, henset til bl.a. proportionalitetsprincippet, nærhedsprincippet og princippet om balance mellem offentlige og private interesser, var nødvendige, således at foranstaltningerne i de forskellige luftkvalitetsplaner kunne få virkning, at en sådan tilgang tværtimod var i strid med både de tidsmæssige angivelser i luftkvalitetsdirektivet med henblik på opfyldelse af forpligtelserne heri og betydningen af de mål om beskyttelse af menneskers sundhed og miljøet, som dette direktiv forfølger. Domstolen fremhævede – idet den anerkendte, at det ikke i henhold til luftkvalitetsdirektivets artikel 23, stk. 1, kan kræves, at de foranstaltninger, som en medlemsstat vedtager, for at kunne anses for at være egnede skal sikre umiddelbar overholdelse af disse grænseværdier – at Italiens tilgang ville svare til at indrømme en generel forlængelse, efter omstændighederne på ubestemt tid, af fristen for at overholde disse værdier, selv om de netop er fastsat med henblik på at opnå disse mål.

BEMÆRKNING: Et traktatbrudssøgsmål mod en medlemsstat, der ikke overholder sine forpligtelser i medfør af EU-retten, kan anlægges af Kommissionen eller en anden medlemsstat. Hvis Domstolen fastslår, at der foreligger et traktatbrud, skal vedkommende medlemsstat snarest muligt efterkomme dommen.

I tilfælde, hvor Kommissionen finder, at medlemsstaten ikke har efterkommet dommen, kan den anlægge en ny sag med påstand om finansielle sanktioner. Såfremt medlemsstaten ikke har meddelt Kommissionen

gennemførelsesforanstaltningerne til et direktiv, kan Domstolen efter påstand fra Kommissionen pålægge medlemsstaten sanktioner i forbindelse med den første dom.

Dette er et ikke-officielt dokument til mediernes brug og forpligter ikke Domstolen.

[Dommen](#) offentliggøres på webstedet CURIA på afsigelsesdagen.

Kontakt i Kontoret for Presse og Information: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

Billeder fra domsafsigelsen er tilgængelige via »[Europe by Satellite](#)« ☎ (+32) 2 2964106